

Efektivnost vymáhání protiepidemických opatření

Abstrakt

Tato práce vyhodnocuje efektivnost vymáhání protiepidemických opatření během pandemie covidu-19 v letech 2020 až 2022. Přestože Česká republika první vlnu nákazy na jaře 2020 zvládala ukázkově, později vykazovala jeden z nejvyšších růstů nakažených na počet obyvatel na celém světě a zároveň i relativně vysoký počet nadúmrtí. Proč se v průběhu pandemie z premianta stala jednou z nejpostiženějších zemí, když byla zaváděná opatření v zásadě podobná těm v ostatních státech? Jedním z možných vysvětlení je nedostatečné vymáhání platných protiepidemických opatření ze strany veřejné moci.

Na základě dat od správních a policejních orgánů na území hl. m. Prahy za období březen 2020 až květen 2022 popisuje tato práce reálnou praxi v oblasti kontrol, přestupkových řízení a následných sankcí za porušování protiepidemických opatření. Své závěry zároveň opírá i o další dobové veřejně dostupné informace. Vymáhání protiepidemických opatření pak podrobuje analýze optikou ekonomie kriminality a teorie racionální volby dle G. Beckera.

Práce dochází k závěru, že vymáhání protiepidemických opatření nebylo příliš efektivní a stát na něj v mnoha ohledech v podstatě rezignoval. V řadě oblastí probíhaly kontroly téměř minimálně a stát de facto spoléhal jen na dobrovolné dodržování opatření – například u izolací a karantén. Ve spoustě případů byly příslušné orgány přetíženy anebo neměly dostatečné nástroje pro to, aby mohly vůbec efektivní kontroly vykonávat. Nízké byly i následné sankce, většina zjištěných přestupků byla řešena domluvou či napomenutím, průměrná výše pokut byla často pouze v řádu stokorun. Ani pravděpodobnost dopadení, ani následné sankce zdaleka neodpovídaly výši, která by zaručovala efektivní odrazení potenciálních pachatelů od páchání přestupků. Na základě uvedených zjištění práce na závěr přichází se sadou doporučení, kterými lze vymáhání protiepidemických opatření do budoucna zlepšit pro případ, že by hrozila další pandemie či jiná obdobně závažná krizová situace.

Klíčová slova: protiepidemická opatření, kontroly, přestupky